

แบบพิจารณาคุณสมบัติของบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล			
๑.ชื่อ (ผู้ขอรับการประเมิน) นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์			
๒.ตำแหน่ง (ปัจจุบัน) นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๑๒๖ งาน/ฝ่าย/กลุ่ม กลุ่มประสานความร่วมมือ นักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป กอง/ศูนย์/ส่วน/สำนัก ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำรงตำแหน่งนี้เมื่อ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ อัตราเงินเดือนปัจจุบัน ๔๔,๙๕๐ บาท อัตราเงินเดือนในปีงบประมาณที่แล้ว ๔๓,๙๕๐ บาท			
๓.ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการพิเศษ ด้าน - ตำแหน่งเลขที่ ๑๕๐ งาน/ฝ่าย/กลุ่ม กลุ่มงานมาตรฐานและรับรองระบบ กอง/ศูนย์/ส่วน/สำนัก ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
๔.ประวัติส่วนตัว (จาก ก.พ.๗) เกิดวันที่ ๑๖ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ อายุราชการ ๒๖ ปี ๘ เดือน			
๕.ประวัติการศึกษา			
คุณวุฒิและวิชาเอก	ปีที่สำเร็จการศึกษา	สถาบัน	
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (โภชนาวิทยา)	๒๕๓๒	คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
MS.c. (Biological Sciences)	๒๕๔๑	Montana State University, USA	
๖.ประวัติการรับราชการ (จากเริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบัน แสดงเฉพาะที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้นแต่ละระดับ และการเปลี่ยนแปลงในการดำรงตำแหน่งในสายงานต่างๆ)			
วัน เดือน ปี	ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน	สังกัด
๓ กพ. ๒๕๓๕	นักโภชนาการ ๓	๔,๒๕๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
๑๕ ตค. ๒๕๓๖	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ๓	๖,๑๖๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๓ กพ. ๒๕๓๗	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ๔	๖,๔๖๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๔ มค. ๒๕๔๒	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ๕	๙,๐๔๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๑ ตค. ๒๕๔๔	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ๖ ว	๑๑,๑๒๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๑๙ เม.ย. ๒๕๔๘	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ๗ ว	๑๖,๙๑๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๑๑ ธค. ๒๕๕๑	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	๒๔,๒๕๐	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๗.ประวัติการฝึกอบรมและดูงาน			
ปี	ระยะเวลา	หลักสูตร	สถาบัน
๒๕๕๑	๒ วัน	การบริหารการเปลี่ยนแปลงและเวลา Mind Mapping	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
๒๕๕๒	๕ วัน	นักวิจัยทางสังคมศาสตร์	ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย
๒๕๕๒	๑ วัน	ก้าวใหม่ของข้าราชการกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๓	๒ วัน	ความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ	ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๓	๕ วัน	ต้นกล้านักวิจัย	ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม
๒๕๕๔	๑ วัน	การปฏิรูประบบงานวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อย่างยั่งยืน	คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร และโทรคมนาคม
๒๕๕๕	๒ วัน	การเตรียมความพร้อมข้าราชการสู่ประชาคมอาเซียน ๒๕๕๘	สำนักงาน กพ.
๒๕๖๐	๔ วัน	โครงการ Research Zone : Special Edition	สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ข้อมูลส่วนบุคคล

๘. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับอะไรบ้างที่นอกเหนือจากข้อ ๗ เช่น เป็นหัวหน้าโครงการ หัวหน้างาน กรรมการ อนุกรรมการ วิทยากร อาจารย์พิเศษ เป็นต้น)

๒๕๔๙ – ๒๕๕๒ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

๒๕๕๐ คณะทำงานสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
คำสั่ง สปทส ที่ ๗๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐

๒๕๕๓ คณะกรรมการออกข้อสอบ คณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ดำเนินการสอบข้อเขียนในการประเมินความรู้
ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ เพื่อเลือกสรรพนักงานราชการทั่วไป

คำสั่ง คณะกรรมการดำเนินการสรรหาและเลือกสรรพนักงานราชการทั่วไป ที่ ๑ /๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓

๒๕๕๕ คณะทำงานวิชาการ ด้านสิ่งแวดล้อม ในการประชุมวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
คำสั่งคณะกรรมการด้านวิชาการในการประชุมวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔
ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๒๕๕๖ คณะทำงานบูรณาการการปฏิบัติงานการป้องกันปัญหาหมอกควันในภาคเหนือ คำสั่งกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ที่ ๔๑๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

๒๕๕๗ คณะกรรมการเพื่อจัดประชุมวิชาการนานาชาติ International Conference of Asian Environmental
Chemistry ครั้งที่ ๓ คำสั่งกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ ๒๘๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗

๒๕๖๐ -๒๕๖๑ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

-ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่แจ้งไว้ในแบบฟอร์มนี้ถูกต้องและเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....(ผู้ขอรับการประเมิน)

(นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์)

(วันที่) ๒๗ /ตุลาคม/๒๕๖๑

หมายเหตุ ข้อ ๑-๘ ให้ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้กรอกข้อมูล และหน่วยงานการเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง

แบบการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคล

๑.คุณวุฒิการศึกษา

- (☒) ตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง
 () ไม่ตรงแต่ ก.พ.ยกเว้นตามมาตรา ๕๖

๒.ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

- (☒) ครบตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
 () ไม่ครบ แต่จะครบกำหนดในวันที่.....

๓.ระยะเวลาขั้นต่ำในการดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งในสายงานที่จะแต่งตั้ง (ให้รวมถึงการดำรงตำแหน่งในสายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือเคยปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องด้วย)

- (☒) ตรงตามที่ ก.พ.กำหนด
 () ไม่ตรง
 () ส่งให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเป็นผู้พิจารณา
 ()

๔ สรุปผลการตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคล

- (☒) อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการต่อไปได้
 () อยู่ในเกณฑ์ที่จะดำเนินการต่อไปได้แต่ต้องให้คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเป็นผู้พิจารณาในเรื่องระยะเวลาขั้นต่ำในการดำรงตำแหน่ง
 () ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ (ระบุเหตุผล.....)

(ลงชื่อ)..... (ผู้ตรวจสอบ)

(..... **นางสาว โสภิตา**) (ตำแหน่ง) หัวหน้าฝ่ายงาน **งานการรักถิ่นที่** / **ผู้รับผิดชอบงาน** เจ้าหน้าที่(วันที่)..... **๓๐ มี.ค. ๒๕๖๑**

แบบประเมินคุณลักษณะของบุคคล

ชื่อผู้ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์

ตอนที่ ๑ รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รับ
<p>๑. ความรับผิดชอบ พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - เอาใจใส่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและหรืองานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ - ยอมรับผลงานของตนเองทั้งในด้านความสำเร็จและความผิดพลาด - พัฒนาและปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นและหรือแก้ไขปัญหาหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น เช่น งานใดที่สำเร็จและได้รับผลดีแล้วก็พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ หรืองานใดที่พบว่ามีปัญหาหรือข้อผิดพลาดก็พยายามแก้ไขไม่ละเลยหรือปล่อยทิ้งไว้จนเกิดปัญหาเช่นนั้นซ้ำ ๆ อีก 	๑๕	15
<p>๒. ความคิดริเริ่ม พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - คิดค้นระบบ แนวทาง วิธีดำเนินการใหม่ ๆ เพื่อประสิทธิผลของงาน - แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะอย่างสมเหตุสมผล และสามารถปฏิบัติได้ - แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอโดยเฉพาะในสายวิชา/งานของตน - ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข หรือดัดแปลงวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา - สนใจในงานที่ยังยากซับซ้อน - มีความไวต่อสถานการณ์หรือความฉับไวในการรับรู้สิ่งเร้าภายนอก 	๑๐	10
<p>๓. การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์หาสาเหตุก่อนเสมอเมื่อประสบปัญหาใด ๆ - วิเคราะห์หาทางแก้ปัญหาโดยมีทางเลือกปฏิบัติได้หลายวิธี - เลือกทางปฏิบัติในการแก้ปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม - ใช้ข้อมูลประกอบในการตัดสินใจและแก้ปัญหา (ไม่ใช่ความรู้สึกของตนเอง) 	๑๕	14

ตอนที่ ๑ รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้รับ
<p>๔. <u>ความประพฤติ</u> พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - รักษาวินัย - ให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงาน - ปฏิบัติงานอยู่ในกรอบของข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน 	๑๕	15
<p>๕. <u>ความสามารถในการสื่อความหมาย</u> พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี โดยเข้าใจถูกต้องตรงกัน - ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม 	๑๐	10
<p>๖. <u>การพัฒนาตนเอง</u> พิจารณาจากพฤติกรรม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ หรือสิ่งที่เป็นความก้าวหน้าทางวิชาการ/วิชาชีพอยู่เสมอ - สนใจและปรับตัวเองให้ก้าวหน้าวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดเวลา - นำความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	๑๐	10
๗. <u>การทำงานร่วมกับผู้อื่น</u>	๑๕	13
๘. <u>ความเสียสละ</u>	๑๐	10
รวม	๑๐๐	97

ตอนที่ ๒ สรุปความเห็นในการประเมิน

ความเห็นของผู้ประเมิน

(☒) ผ่านการประเมิน (ได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐)

(☐) ไม่ผ่านการประเมิน (ได้คะแนนรวมไม่ถึงร้อยละ ๖๐)

(ระบุเหตุผล).....

.....
.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อผู้ประเมิน)..... อนงค์ ชานะมูล

(นาง อนงค์ ชานะมูล)

(ตำแหน่ง) ค.อ. ๗๖๑.

(วันที่) 19 / ตุลาคม / ๒๕๖๑

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการกอง/สำนัก/ศูนย์

(☒) เห็นด้วยกับการประเมินข้างต้น

(☐) มีความเห็นแตกต่างจากการประเมินข้างต้น ในแต่ละรายการ ดังนี้

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อผู้ประเมิน)..... อนงค์ ชานะมูล

(นางอนงค์ ชานะมูล)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

(วันที่) 19 / ตุลาคม / ๒๕๖๑

ชื่อ-สกุล นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์ ตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
ผู้ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 150

วิสัยทัศน์ (Vision)

**มุ่งเน้นการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายควบคู่ไปด้วยกัน
ภายใต้แนวคิด “วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสังคม”**

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญและส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายควบคู่ไปด้วยกันกับการสื่อสารงานวิจัยระหว่างนักวิจัยทั้งจากภายใน และภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยทางวิชาการของนักวิจัยจากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ นอกจากจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยของศูนย์วิจัยฯ เองโดยเฉพาะเครือข่ายการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคอาเซียนและ/หรือภูมิภาคอื่นๆของโลก ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายภาคประชาสังคมในพื้นที่วิจัยที่ศูนย์วิจัยฯ เข้าร่วมดำเนินการด้วย รวมทั้งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลทางวิชาการ และประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูล และ/หรือผลการศึกษาวิจัยที่ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และเอื้อต่อการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป โดยควรมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมอย่างมืออาชีพ ที่ให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างหลากหลาย บนพื้นฐานของปัญญา ความรู้ และความสมานฉันท์ต่อเนื่อง ซึ่งที่ผ่านมาศูนย์วิจัยฯ ก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยทางวิชาการของหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง จึงได้เห็นความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยทางวิชาการของนักวิจัยจากหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลทางวิชาการ และประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งกันและกัน และในปัจจุบันได้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ภายใต้เครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในหลายพื้นที่ตามภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมของศูนย์วิจัยฯ ควรเพิ่มการเชื่อมโยงกับเครือข่ายภาคประชาสังคมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกับองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพและยกระดับความรู้ทางวิชาการให้กับเครือข่ายภาคประชาสังคมให้สามารถช่วยผลักดันการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีสาเหตุมาจากวิถีชีวิต

ของชุมชนที่เครือข่ายภาคประชาสังคมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะมีส่วนอย่างยิ่งที่จะทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพสูงสุด โดยศูนย์วิจัยฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้เสริมศักยภาพทางวิชาการให้กับกลุ่มภาคประชาสังคมดังกล่าว ทั้งในส่วนของการเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ การพัฒนาช่องทางเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งทุนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งร่วมดำเนินการศึกษาวิจัยด้วย ซึ่งเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมจะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้สามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศได้อย่างแท้จริง

2. สร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภท เช่น การบริการข่าวสารงานวิจัย ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ จัดกิจกรรมสื่อสารงานวิจัยและสร้างภาพลักษณ์ของ การคัดเลือกผลงานวิจัยของศwf. เพื่อสื่อสารการนำไปใช้ประโยชน์แบบเฉพาะเจาะจง (พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย) การจัดแถลงข่าว เพื่อส่งเสริมงานวิจัยและการสื่อสารงานวิจัยในภาวะวิกฤต/ทันสถานการณ์ การสื่อสารงานวิจัยที่เน้นกิจกรรม เป็นต้น

ซึ่งผู้ขอรับการประเมินมีประสบการณ์ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการของเครือข่ายนักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากนั้น ผู้ขอรับการประเมินมีประสบการณ์ในการวิจัย โดยเฉพาะโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งมีประสบการณ์การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่นการจัดประชุมอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่นการจัดเวทีระดมสมอง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพผู้นำของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีประสบการณ์ด้านการสื่อสารทางสังคมอย่างกว้างขวาง ดังนั้นผู้ขอรับการประเมิน จึงมีความสามารถและความพร้อมที่จะรับผิดชอบงานด้านการวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสังคม และมีความตั้งใจที่จะขยายขอบเขตการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น รวมถึงครอบคลุมประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศเพิ่มมากขึ้น

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน โครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อศึกษารูปแบบทางเลือกในการแก้ไข
ปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ดอยยาว-ดอยผาหม่น

2. ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

3. ความรู้ทางวิชาการ หรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหมอกควัน สถานการณ์ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน สาเหตุของปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปัญหา-อุปสรรคในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

3.2 รูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควันของชุมชน บทเรียนของปราชญ์ชาวบ้านในการแก้ไขปัญหามอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในการแก้ไขปัญหามอกควัน และการดำเนินงานแก้ไขปัญหามอกควันของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

3.3 แนวคิดระบบเกษตรกรรมยั่งยืน แนวคิดมาตรฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์ แนวคิดระบบตลาดการค้าที่เป็นธรรม แนวคิดการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และแนวคิดการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน

3.4 ระเบียบวิธีการวิจัย ชนิดและประเภทของการศึกษาวิจัย ขั้นตอนกระบวนการศึกษาวิจัย การระบุปัญหาการวิจัย กรอบทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย หลักการออกแบบแผนการวิจัย การสุ่มตัวอย่าง การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย การรวบรวมข้อมูล สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย

3.5 หลักการและกระบวนการสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เทคนิคและเครื่องมือการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการทำงานร่วมกับชุมชน

3.6 แนวคิดการประเมินผลของแบบจำลองซิป (CIPP Model) มาเป็นแนวทางการประเมินผลโครงการ

4. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

กรอบแนวคิดโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อศึกษารูปแบบทางเลือกในการแก้ไข
ปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ดอยยาว-ดอยผาหม่น ดังต่อไปนี้

เป้าหมาย (Out come) ลดพื้นที่จากภาคการเกษตรและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่

โครงการพัฒนาภาคีการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อศึกษาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความยั่งยืนในพื้นที่ ดอยยาว-ดอยผาหม่น

(Out put) ผลการศึกษารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความยั่งยืนในพื้นที่ศึกษาวิจัย

In put และ process

สร้างกระบวนการจัดการความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

1.เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน

-ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่เหมาะสมกับพื้นที่

โดยกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย

-เวทีประชุมวางแผนการดำเนินงานจัดทำโครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน

-เวทีสะท้อนผลการปฏิบัติงานโครงการนำร่อง

-เวทีประเมินผลการดำเนินงานจัดทำโครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน

-เวทีถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ศึกษา

การจัดทำโครงการนำร่องตามแบบทางเลือก

เพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควัน

พัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

คัดเลือกคณะกรรมการบริหารโครงการหน้าพื้นที่ กำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินโครงการ

การประเมินผลของโครงการ

1. ประสิทธิภาพของความร่วมมือในการจัดทำโครงการนำร่องของกลุ่มเป้าหมาย
2. ประสิทธิภาพของรูปแบบทางเลือกที่นำมาใช้ในพื้นที่
3. ความยั่งยืนของโครงการเมื่อถ่ายโอนให้ชุมชน
4. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของแต่ละรูปแบบทางเลือก

1.โครงการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

- (1) จัดอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเกษตรกรรมยั่งยืน ให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่
- (2) พัฒนาเกษตรกรการผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนที่เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษา เพื่อการควบคุมคุณภาพมาตรฐานผลผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนแบบมีส่วนร่วม
- (3) ศึกษาความต้องการด้านการผลิตและรูปแบบตลาดที่เหมาะสมกับเกษตรกรและผู้บริโภค
- (4) ดำเนินการพัฒนาพื้นที่การผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่ศึกษา จำนวนไม่ต่ำกว่า 2 แปลงฯ จะไม่ต่ำกว่า 1 ไร่ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

2.โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

- (1) อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
- (2) ดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่
- (3) วิเคราะห์ปริมาณในโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม และอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนของปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตได้ พร้อมตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยอินทรีย์ได้ตามมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2548)
- (4) พัฒนาคู่มือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

3.โครงการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว-ดอยผาหม่น

- (1) อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวยั่งยืนให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่
- (2) พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว-ดอยผาหม่น
- (3) ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ให้กับพื้นที่ดอยยาว-ดอยผาหม่น
- (4) ศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของชุมชนในพื้นที่ เพื่อใช้ป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ศึกษาต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการ

โครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อศึกษารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ดอยยาว-ดอยผาหม่น ประกอบด้วย 2 โครงการย่อย ได้แก่

- 4.1 โครงการพัฒนาพื้นที่รูปธรรมต้นแบบตามรูปแบบทางเลือกการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2559)
- 4.2 โครงการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2560)

4.1 โครงการพัฒนาพื้นที่รูปธรรมต้นแบบตามรูปแบบทางเลือกการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย

ศูนย์วิจัยฯ ร่วมกับสมาชิกเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นำข้อมูลที่ได้จากโครงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงรายมาต่อยอดพัฒนาเป็นโครงการพัฒนาพื้นที่รูปธรรมต้นแบบตามรูปแบบทางเลือกการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดลองนำรูปแบบทางเลือกที่ได้จากการประชุมระดมสมองของชุมชนในพื้นที่ไปปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นการสะท้อนผลของการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนตัวเจ้าของปัญหา เพื่อก้าวไปสู่การปรับปรุงหรือสร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่า ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรที่เชื่อมโยงกันระหว่างการค้นหาความจริง การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา โดยมีการดำเนินการโครงการนำร่อง จำนวน 3 โครงการ ได้แก่

1) โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วยกิจกรรม (1) อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ให้กับกลุ่มเป้าหมาย (2) จัดหาวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรในพื้นที่เพื่อนำมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (3) ดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ (4) วิเคราะห์ปริมาณ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม และอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจน ของปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตได้ พร้อมตรวจสอบคุณภาพปุ๋ยอินทรีย์ตามมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2548) 5) พัฒนาคู่มือการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่

2) โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ประกอบด้วยกิจกรรม (1) การอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตเกษตรกรรมยั่งยืน (2) พัฒนาเกณฑ์การผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนที่เหมาะสมกับพื้นที่ (3) ศึกษาความต้องการ ด้านการผลิตและ รูปแบบตลาดที่เหมาะสมกับเกษตรกร และผู้บริโภค (4) ดำเนินการพัฒนาพื้นที่การผลิตเกษตรกรรมยั่งยืนในพื้นที่

3) โครงการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน ประกอบด้วยกิจกรรม (1) อบรมพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืนให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ (2) ศึกษา/สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เชื่อมโยง 3 ภู (ภูชี้ฟ้า ภูชี้ดาว ภูชี้เดือน) ร่วมกับชุมชน (3) พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน (4) ศึกษาวัฒนธรรม และ ประเพณีดั้งเดิมของชุมชนในพื้นที่

4.2 โครงการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น

การติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโครงการ 3 ประการ ได้แก่ (1) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกฯ เพื่อให้ทราบสถานภาพปัจจุบัน (2) วิเคราะห์กลไก และ กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการ นำร่อง และ (3) เสนอบทเรียนและแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในการพัฒนาการทำงานของโครงการนำ

รื่อง เพื่อสร้างการเรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย กรอบการประเมินผล จะนำกรอบแนวคิดของแบบจำลองซิป (CIPP Model) มาเป็นแนวทางกำหนดกรอบและประเด็นที่ศึกษา โดยกระบวนการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย

1. ออกแบบการวิจัย สร้างเครื่องมือวัด กำหนดขอบเขตการติดตามและประเมินผล กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นโครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 3 พื้นที่ รวมทั้งพิจารณาทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ แนวคิด กระบวนการติดตามและประเมินผล และพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนกำหนดกรอบการรายงานผลการติดตามและประเมินผล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นกระบวนการติดตามการดำเนินงาน และประเมินปัจจัยนำเข้า และผลการดำเนินงานของโครงการนำร่อง ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลตั้งแต่เริ่มการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขหมอกควันที่เหมาะสมกับพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ใช้ในการดำเนินโครงการนำร่อง กระบวนการดำเนินการโครงการนำร่อง ผลผลิต ผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการนำร่อง ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการนำร่อง และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินโครงการนำร่อง สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่

-การสังเกตโดยการเยี่ยมพื้นที่การดำเนินโครงการนำร่อง

-การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth.interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้เข้าร่วมดำเนินโครงการนำร่อง (key.Informants) รวมทั้งผู้ที่นำรูปแบบทางเลือกของโครงการนำร่องไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่

-การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถอดบทเรียนการดำเนินโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควัน

-การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเผยแพร่รูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควัน

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth.interview) มาสรุปวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง การจัดกลุ่ม หรือเรื่องที่สอดคล้องกัน การจัดกลุ่มหรือเรื่องที่ต่างกัน และอื่นๆ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจะมีการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ระดับ คือ ผลผลิตในระดับโครงการนำร่องแต่ละโครงการ และการวิเคราะห์ภาพรวมในการดำเนินงานของโครงการนำร่องกับผลลัพธ์ที่ได้

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

-

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

รายละเอียดกิจกรรม	ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	สัดส่วนของผลงาน
1 โครงการพัฒนาพื้นที่รูปธรรมต้นแบบตามรูปแบบทางเลือกการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2559)	<p>1 ทบทวนรูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้น จากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย</p> <p>2 ดำเนินการจัดทำโครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือกการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 3 โครงการ</p> <p>1) โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>2) โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>3) โครงการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน</p>	50%
2 โครงการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2560)	<p>ดำเนินการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของโครงการ 3 ประการ ได้แก่</p> <p>1) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกฯ เพื่อให้ทราบสถานภาพปัจจุบัน</p> <p>2) วิเคราะห์กลไก และกระบวนการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโครงการนำร่อง</p> <p>3) เสนอบทเรียนและแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในการพัฒนาการทำงานของโครงการนำร่อง เพื่อสร้างการเรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย</p>	50%
	รวม	100 %

7. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ / คุณภาพ)

รายละเอียดกิจกรรม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
1 โครงการพัฒนาพื้นที่ รูปธรรมต้นแบบตามรูปแบบ ทางเลือกการแก้ไขปัญห หมอกควันที่พัฒนาขึ้นจาก การมีส่วนร่วมของชุมชนใน พื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2559)	<p>1) รายงานผลงานวิจัยโครงการ พัฒนาพื้นที่รูปธรรมต้นแบบตาม รูปแบบทางเลือกการแก้ไข ปัญหาหมอกควันที่พัฒนาขึ้น จากการมีส่วนร่วมของชุมชนใน พื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จังหวัดเชียงราย</p> <p>2) ข้อมูลองค์ความรู้ที่พัฒนา จากข้อมูลทางวิชาการ และนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมา สร้างเป็นองค์ความรู้ที่เป็นของ ท้องถิ่นเอง ได้แก่</p> <p>2.1) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษ วัสดุเหลือทิ้งจากการปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>2.2) การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>2.3) การจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน</p> <p>3) พื้นที่ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ รูปแบบทางเลือกในการแก้ไข ปัญหาหมอกควัน</p> <p>3.1) สถานีควบคุมไฟฟ้าภูเขาไฟ ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้รูปแบบ ทางเลือกในการแก้ไขปัญห หมอกควันด้านการผลิตปุ๋ย อินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือทิ้ง จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่</p>	<p>1) ชุมชนในพื้นที่ได้ลงมือปฏิบัติ โครงการนำร่องตามรูปแบบทางเลือก ที่ได้ร่วมกันพัฒนาขึ้น และโครงการนำ ร่องได้มีสื่อสารและการขยายผลการ ดำเนินงานในพื้นที่</p> <p>2) องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนใน พื้นที่ศึกษาวิจัย และชุมชนใกล้เคียงให้ สามารถแก้ไขปัญหามอกควันจาก การเผาภาคการเกษตร พร้อมๆกับ การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน ในพื้นที่ โดยการลดต้นทุนการผลิต และการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร รวมทั้งลดผลกระทบทั้งต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพจากปัญหามอกควันและ การใช้สารเคมีทางการเกษตรประกอบ กับสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จาก การศึกษานี้ไปขยายผลในพื้นที่ที่มี บริบทชุมชนใกล้เคียงกับพื้นที่ ศึกษาวิจัยในภาคเหนือตอนบนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ</p>

รายละเอียดกิจกรรม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
	3.2) หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น เป็นพื้นที่ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้รูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ และด้านเกษตรอินทรีย์	
2 โครงการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น (ดำเนินการในปีงบประมาณ 2560)	<p>1) รายงานผลงานวิจัยโครงการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันที่ยั่งยืนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น</p> <p>2) ข้อมูลผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบทางเลือกฯ เพื่อให้ทราบสถานภาพปัจจุบัน</p> <p>3) ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการนำร่องในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน เพื่อขับเคลื่อนโครงการนำร่อง</p>	<p>1) ข้อมูลประสิทธิผลของโครงการซึ่งส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่</p> <p>1.1) การนำรูปแบบทางเลือกไปใช้ประโยชน์ทั้งระดับหน่วยงาน และชุมชน</p> <p>1) หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น จัดตั้งกลุ่มการผลิตเกษตรอินทรีย์ขึ้นในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มกาแพอินทรีย์ กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษ กลุ่มผลิตผักและผลไม้เมืองหนาว ส่งผลให้พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ลดลง</p> <p>2) หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น จัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อลดการเผาเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่</p> <p>3) หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น ได้รับงบประมาณโครงการพระราชรัชมารุมาจัดทำลานสีข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำโครงการตลาดอินทรีย์ประจำหมู่บ้าน</p>

รายละเอียดกิจกรรม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
		<p>4) สถานีควบคุมไฟฟ้าภูซึ้ฟ้า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 สนับสนุนเครือข่ายเฝ้าระวังไฟฟ้า 4 หมู่บ้านในพื้นที่ตำบลปอ ได้แก่ หมู่บ้านห้วยหาญ หมู่บ้านร่มโพธิ์เงิน หมู่บ้านฟ้าไทยงาม และหมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น ให้มีการนำเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปทำปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อลดปริมาณเชื้อเพลิงในพื้นที่</p> <p>5) สถานีควบคุมไฟฟ้าภูซึ้ฟ้า ร่วมกับชุมชนในพื้นที่พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชื่อมโยง 3 ภู ภูซึ้ฟ้า ภูซึ้ดาว ภูซึ้เดือน รวมทั้งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น เช่น ถ้ำมรกต ถ้ำเพชร แหล่งท่องเที่ยวผาหม่น ศูนย์หัตถกรรมชนเผ่าม้ง กลุ่มตีมีด เป็นต้น ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับชุมชน</p> <p>6) สถานีควบคุมไฟฟ้าภูซึ้ฟ้า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 จัดทำโครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวภูซึ้ฟ้า ภูซึ้ดาว ภูซึ้เดือน เพื่อเป็นการสร้างแนวกันไฟถาวร และใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาทางธรรมชาติ ภายใต้การระดมความคิดเห็นของชุมชนเพื่อการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับชุมชน</p>

รายละเอียดกิจกรรม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
		<p>7) สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน 17 จังหวัดภาคเหนือ และเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย ได้นำข้อมูลที่ได้จากโครงการนำร่องพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืนของโครงการวิจัยไปจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนดอยยาว ดอยผาหม่น “การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว ไทย ลาว จีน ผ่านเส้นทาง R3A”</p> <p>8) สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน 17 จังหวัดภาคเหนือ และเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น พัฒนาโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้น เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา</p> <p>9) สมาคมการท่องเที่ยวโดยชุมชน 17 จังหวัดภาคเหนือ และเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงราย ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้นำเกณฑ์มาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืนที่พัฒนาจากโครงการวิจัย ไปประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะปรับให้เป็นเกณฑ์กลางสำหรับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดเชียงรายต่อไป</p>

รายละเอียดกิจกรรม	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
		<p>2. ลดพื้นที่การเผาจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่</p> <p>2.1) หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น ตำบลปอ ลดพื้นที่เผาจากภาคการเกษตรมากกว่า 1000 ไร่ ในพื้นที่ทำกินของชุมชนในหมู่บ้าน</p> <p>2.2) ปี 2560 พบว่า ข้อมูลจุดสะสมความร้อนในพื้นที่ดอยยาวดอยผาหม่น ลดลงจากข้อมูลจุดสะสมความร้อนในปี 2559</p> <p>3. ชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพและมีองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่</p>

1) องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนารูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันของพื้นที่ดอยยาว ดอยผาหม่น จ.เชียงราย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์ความรู้จากการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

องค์ความรู้จากการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

พื้นที่ต้นแบบหมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

หมู่บ้านร่มฟ้าผาหม่น เป็นพื้นที่ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้รูปแบบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ และด้านเกษตรอินทรีย์

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1) กระบวนการศึกษาวิจัยของโครงการวิจัยนี้ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการที่พัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันของชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง ซึ่งภายใต้กระบวนการวิจัยนอกจากจะเป็นการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ชุมชนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันของชุมชนเอง ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งจะส่งผลต่อจิตสำนึกของชุมชนในที่สุด ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2) องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการศึกษาวิจัยนี้สามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ให้มีองค์ความรู้/ความเข้าใจและมีความประจักษ์ถึงผลประโยชน์ในเรื่องการลดการเผาต่อซังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่โล่ง รวมทั้งนำไปใช้ในการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกแก่ประชาชน

3) ก่อให้เกิดความร่วมมือการวิจัยอย่างเป็นระบบระหว่างกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ รวมถึงระดับท้องถิ่น และภาคประชาสังคมทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลงานวิจัยที่ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นการสร้างการทำงานเป็นทีมสามารถระดมความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดพหุปัญญา ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม มีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จที่ดี

4) การเพิ่มช่องทางในการพัฒนาศักยภาพด้านการแก้ไขปัญหามอกควันให้กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้บุคคลและองค์กรได้มีการปรับตัวในการแสวงหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ และแนวร่วมใหม่อย่างต่อเนื่อง

9. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

1) ปัญหามอกควันในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่เกิดจากวิถีชีวิตของชุมชน การแก้ไขปัญหามอกควันจำเป็นต้องมีวิธีการศึกษาทำความเข้าใจชุมชนใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงแง่มุมหรือมิติต่างๆของชุมชนให้เป็นองค์รวม ในการที่จะทำเช่นนั้นได้ต้องใช้กระบวนการศึกษาชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งภาคประชาสังคม โดยเฉพาะเครือข่ายภาคประชาสังคมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ทสม. ที่มีความเข้าใจชุมชนเป็นอย่างดีสามารถที่จะขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามอกควันไปกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงขาดงบประมาณในการขับเคลื่อนโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหามอกควันในระดับพื้นที่ หากจะใช้ช่องทางการขอรับการสนับสนุนจากแหล่งกองทุนที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคมก็ยังขาดศักยภาพในการพัฒนาข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนได้

2) สาเหตุหลักประการหนึ่งของปัญหามอกควันในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย มาจากวิถีการผลิตเกษตรกรรมเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่มีการเตรียมพื้นที่ด้วยไฟ โดยมีการเผาเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นการเตรียมพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกในครั้งต่อไป ดังนั้นนโยบายภาครัฐจึงเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถลดหรือเพิ่มความรุนแรงของปัญหามอกควันที่มาจากภาคการเกษตรโดยตรง ตัวอย่างเช่นนโยบายปัจจุบันรัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อเพิ่มผลผลิต แต่ไม่มีนโยบายชัดเจนในการควบคุมปัญหาการเผาเศษวัสดุเหลือทิ้งจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นนโยบายดังกล่าวจะส่งผลกระทบโดยตรงที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกษตรกรมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์กันมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การขยายผลการศึกษาวิจัยจากโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหามอกควันเป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น

10. ข้อเสนอแนะ

1. การขับเคลื่อนการดำเนินงานของเครือข่ายนักวิจัยสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ปัญหามอกควัน ควรเชื่อมโยงกับเครือข่ายภาคประชาสังคมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะกับองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหามอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่เกิดจากวิถีชีวิตของชุมชน โดยศูนย์วิจัยฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้เสริมศักยภาพทางวิชาการให้กับกลุ่มภาคประชาสังคมดังกล่าว ให้สามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหามอกควันในพื้นที่ของตนเอง โดยนำรูปแบบ/กลไก การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามอกควันที่ได้จากการศึกษาวิจัยของผู้ขอรับการประเมินเป็นต้นแบบ ซึ่งนอกจากจะเป็นการขยายผลการศึกษาวิจัยของศูนย์วิจัยฯ

ผ่านการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาสังคมดังกล่าวแล้ว จะก่อให้เกิดการรวมพลังการขับเคลื่อนการแก้ไข
ปัญหาหมอกควันของพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. การจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการจัดการปัญหาหมอกควัน ซึ่งปัจจุบันกระจายอยู่ในทุก
ภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ซึ่งมีความหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
องค์ความรู้ของภาคประชาสังคมที่เป็นองค์ความรู้จากวิถีชีวิตของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถอด
บทเรียนบ้างแล้ว แต่ก็กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ยังไม่มีการรวบรวมให้อยู่ในแหล่งข้อมูลเดียวกัน ดังนั้น
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลางที่สนับสนุนข้อมูลเพื่อการส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อม ควรมีบทบาทในการรวบรวมและเผยแพร่ให้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข
ปัญหาหมอกควันสามารถเข้าถึงแหล่งองค์ความรู้ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์)

ผู้เสนอผลงาน

18 / ตุลาคม/2561

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางอนงค์ ชานะมูล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

24 / ตุลาคม / 2561

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม
2. ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี (พ.ศ. 2560 - 2561)
3. ความรู้ทางวิชาการ หรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

3.1 กระบวนการสื่อสาร

การสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอด หรือ การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ความคิดของคนเรา การสื่อสารจึงเป็นปฏิกริยาสัมพันธ์ทางสังคมที่สื่อความหมายผ่านระบบสัญลักษณ์ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม องค์กรประกอบและความสัมพันธ์ขององค์กรประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการของการสื่อสาร ได้แก่

1. ผู้ส่งสาร (sender) หมายถึง แหล่งกำเนิดสาร อาจเป็นบุคคล องค์กร สถาบันหรือคณะบุคคลที่เป็นผู้กำหนดสาระ ความรู้ ความคิดที่จะส่งไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสารที่จะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 5 ประการ ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคติ (ทัศนคติของตนเอง ทัศนคติต่อเรื่องหรือประเด็นในการสื่อสาร และทัศนคติต่อผู้รับสาร) ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลและพฤติกรรมในการสื่อสาร

- 2 “สาร” (Message) หมายถึง เรื่องราว ความรู้ความคิดต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารประสงค์จะให้ไปถึงผู้รับสาร มีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยชี้ความสำเร็จของการสื่อสาร 3 ประการ คือ (1) เนื้อหาของสาร (Content) (2) สัญลักษณ์หรือรหัสของสาร (Message Code) เนื่องจากสารที่จะส่งไปยังผู้รับนั้นปกติเป็นความรู้ความคิดที่ไม่อาจจะส่งออกไปได้โดยตรง จำเป็นต้องทำให้สารนั้นอยู่ในลักษณะที่จะส่งได้ เช่น ทำให้เป็นคำพูด สัญลักษณ์ภาษาท่าทาง ภาพ หรือรหัสอื่น ๆ (3) การเลือกและจัดลำดับของข่าวสาร หรือจัดเสนอสาร (Treatment)

3. ช่องทางการสื่อสาร (Media/Channel) ข่าวสารจากผู้ส่งจะถูกถ่ายทอดโดยอาศัยสื่อหรือตัวกลาง (Media) ซึ่งอาจเป็นสื่ออย่างง่าย เช่น การพบปะพูดคุยกันตัวต่อตัว การเขียน การแสดงกิริยาท่าทาง ไปจนถึงการใช้สื่อที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น วิทยุ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ ฯลฯ

4. ผู้รับสาร (Receiver) เป็นจุดหมายปลายทางของการสื่อสารซึ่งจะต้องมีการรับรู้ เข้าใจหรือแสดงพฤติกรรมตามที่ผู้ส่งสารต้องการ หากไม่เป็นไปตามนั้นก็ถือว่าการสื่อสารนั้นล้มเหลว ผู้รับสารจะต้องมีทักษะการสื่อสารดีเช่นเดียวกับผู้ส่งสารจึงจะช่วยให้การสื่อสารบรรลุผลสมบูรณ์

3.2 กระบวนการสื่อสารภายใต้กระแสสังคมออนไลน์

จากการเติบโตของสื่อสังคมออนไลน์ที่พัฒนาเป็นช่องทางและเครือข่ายที่มีอัตราของจำนวนผู้บริโภค เมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ได้ผลมากกว่าในเชิงการรับรู้ อีกทั้งยังสามารถกระตุ้นเชิงพฤติกรรม การบริโภคใช้สอย และการมีส่วนร่วมต่อการแสดงความคิดเห็นในประเด็นเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี ส่งผลให้องค์กรสามารถรับรู้ถึงการพัฒนาแนวทางการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ตรงจุดและมี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารองค์กรจำเป็นต้องใช้ทั้งกระบวนการสื่อสารเป็นหลักในการดำเนินการ ประกอบด้วย 1.ผู้ส่งสาร (sender) ต้องมีความชัดเจนในเรื่องของคุณลักษณะเฉพาะขององค์กร (ภาพลักษณ์ /ผลิตภัณฑ์) สิ่งใดที่จะส่งเสริมภาพลักษณ์ให้มั่นคงแข็งแรง รวมทั้งการมีแนวทางแก้ไขรับมือกับสิ่งที่ไม่คาดคิด 2. สาร (message) การกำหนดประเด็นต่าง ๆ (content) ในสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องมีความกระชับ เข้าใจง่าย ส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร และไม่เป็นการโฆษณา 3.ช่องทางการสื่อสาร (media/channel) รูปแบบการถ่ายทอดเนื้อหาหรือข่าวสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับในรูปแบบการสื่อสารแบบสองทาง (two way communication) 4. ผู้รับสาร (receiver) ซึ่งถือได้ว่าผู้รับสารมีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสาร เพราะจะนำไปสู่ กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งผู้รับสารสามารถจำแนกได้หลากหลายกลุ่ม ผู้รับสารที่เป็นลูกค้าปัจจุบัน ผู้รับสารที่เป็นเป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมายที่องค์กรต้องการสื่อสาร โดยการทำ การสื่อสารยึดหลักความน่าเชื่อถือ ความจริงใจ ซึ่งจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ตลอดจนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ หรือการให้ความร่วมมือกับองค์กร โดยการสะท้อนกลับจากสื่อสังคมออนไลน์ จะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยนำมาใช้วิเคราะห์ประเด็นการสื่อสารด้านเนื้อหาและเทคนิคก่อนมีการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์

3.3 การประเมินผลการสื่อสาร การประเมินผลการสื่อสาร แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1) การประเมินประสิทธิภาพ ในด้านการสื่อสารทางการประชาสัมพันธ์ สามารถทำได้โดยการประเมินในส่วนของการผลิตสาร การประเมินในส่วนของการส่งสาร และการประเมินในส่วนของการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน

2) การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสื่อสาร โดยวัดความสามารถในการกระตุ้นประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ ของกลุ่มประชาชนเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแผนการสื่อสาร

3) การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการ สามารถแยกย่อยได้หลายวิธี คือ

3.1) การตรวจสอบและวิเคราะห์สถานการณ์ และความคิดเห็น คือ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน / องค์กร ทศนคติ ของกลุ่มประชาชนเป้าหมาย

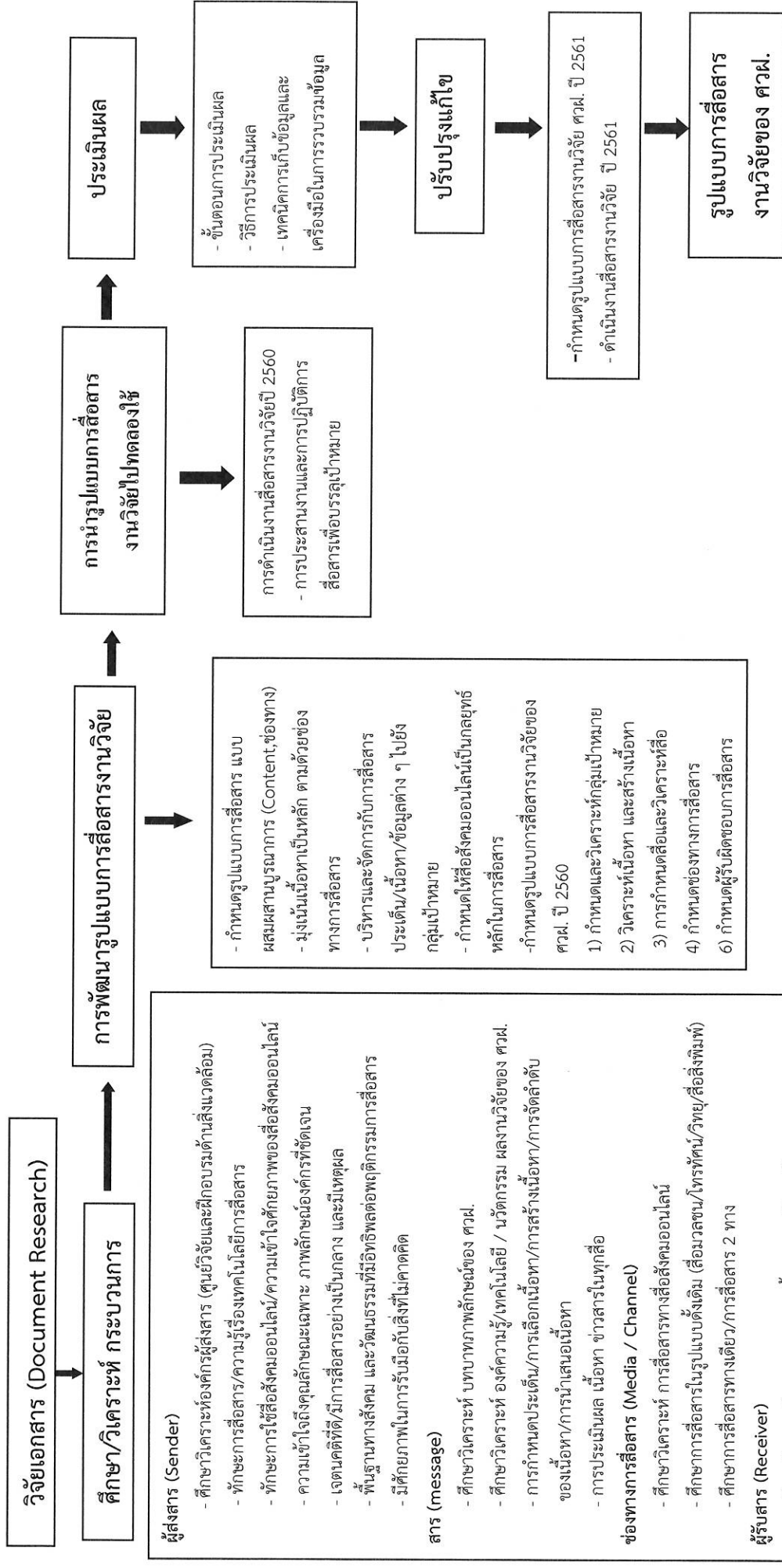
3.2) การวิเคราะห์ผู้รับสาร เป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสื่อสาร ข่าวสารทางสื่อต่าง ๆ

3.3) การประเมินก่อนการดำเนินงาน เป็นการตรวจสอบผลิตผลทางการสื่อสารอย่างมีระบบเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพ และผลก่อนการนำไปใช้จริง ใช้สำหรับทดสอบการสื่อสารที่เกิดขึ้น

3.4) การประเมินภายหลังการดำเนินงานสิ้นสุด เป็นการประเมินที่ต้องการวัดประสิทธิผลของโครงการสื่อสาร เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนไปแล้ว เพราะทำให้ค้นพบข้อผิดพลาดต่างๆ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป

3.5) การประเมินผลกระทบประสิทธิผลเฉพาะของแผนสื่อสาร สามารถประเมินโดยการวัดความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย, ปฏิกริยาตอบโต้ของกลุ่มเป้าหมาย, ผลกระทบของการสื่อสาร

4. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสาร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) การศึกษา วิเคราะห์ กระบวนการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม
- 4) นำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมไปทดลองใช้
- 5) ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

สรุปสาระสำคัญของขั้นตอนการดำเนินการพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้ดังนี้

1) ดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสาร ความสำคัญของการสื่อสาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการสื่อสาร แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของบุคคล กระบวนการเลือกรับข่าวสาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคล กระบวนการสื่อสารภายใต้กระแสสังคมออนไลน์

2) ดำเนินการศึกษาวិเคราะห์ องค์กร (ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม) ในฐานะผู้ส่งสาร เพื่อให้ทราบถึงสถานะ ศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาปัญหาการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา

3) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

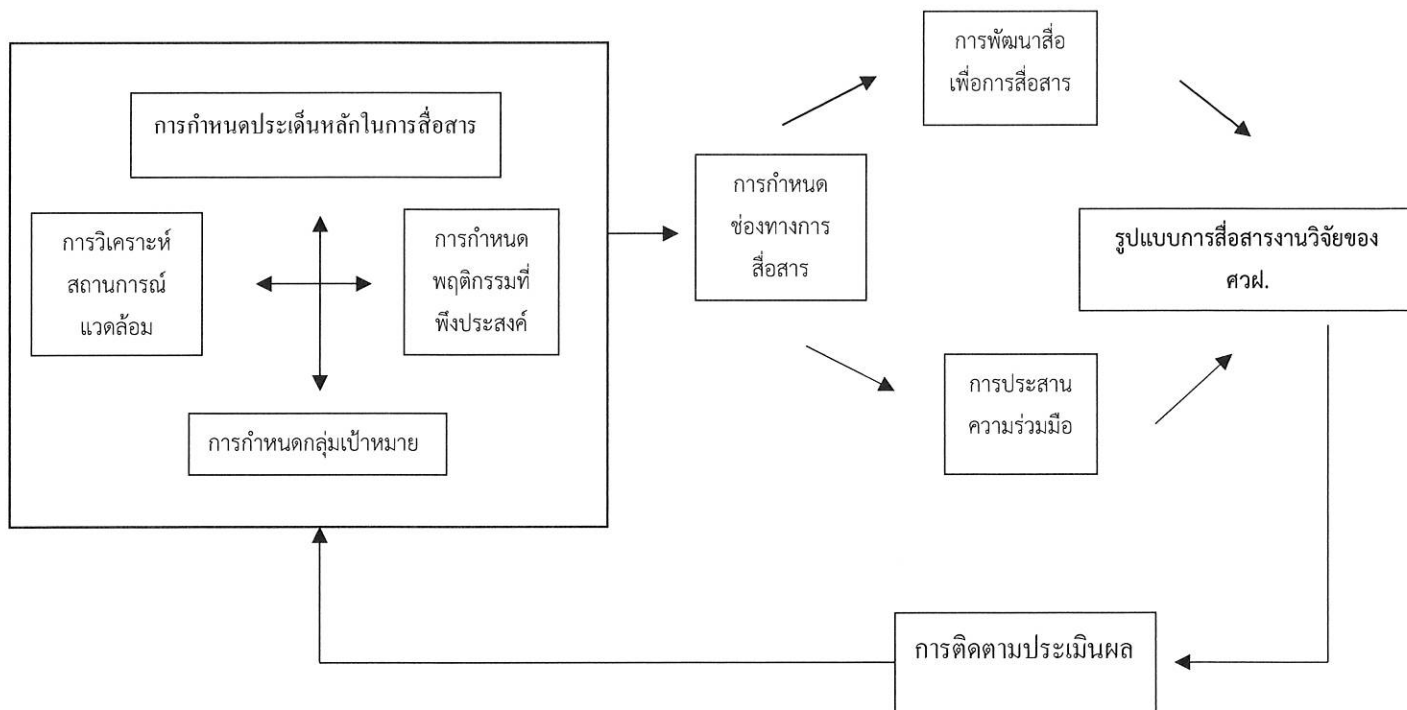
3.1 การกำหนดรูปแบบการสื่อสาร เป็นการสื่อสารที่ผสมผสานบูรณาการ ทั้งเนื้อหา และช่องทางการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นเนื้อหาเป็นหลัก ตามด้วยช่องทางการสื่อสาร มีการบริหารจัดการกับการสื่อสารประเด็น/เนื้อหา/ข้อมูลต่าง ๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย กำหนดให้สังคมออนไลน์ เป็นกลยุทธ์หลักในการสื่อสาร

3.2 การกำหนดรูปแบบของกระบวนการสื่อสาร

3.2.1 สาร (Message) ศึกษาภาพลักษณ์องค์กร สังเคราะห์ผลงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมากำหนดประเด็น/เลือกเนื้อหา/สร้างเนื้อหา /การจัดลำดับของเนื้อหา/การนำเสนอเนื้อหา เพื่อให้ได้เนื้อหา (Content) ที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับช่องทางการสื่อสาร เนื้อหาในการสื่อสารประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลภารกิจองค์กร บทบาทหน้าที่ และข้อมูลองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ได้จากโครงการวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ระหว่างปีงบประมาณ 2559 - 2561

3.2.2 ช่องทางการสื่อสาร (Media/Channel) ใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารผสมผสานกับการสื่อสารในรูปแบบเดิม (สื่อสิ่งพิมพ์ กิจกรรมการสื่อสาร โทรทัศน์)

3.2.3 ผู้รับสาร (Receiver) ศึกษาและทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เข้าใจถึงบุคลิก ทักษะ ความรู้สึก รูปแบบการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ที่มีต่อการดำเนินการสื่อสาร และช่องทางการสื่อสาร

แผนภูมิที่ 2 การวิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร เพื่อพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

ผู้ประเมินได้กำหนดรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2560 – 2561 โดยมีองค์ประกอบดังนี้ 1) กำหนดช่องทางการสื่อสาร 2) กำหนดสื่อ 3) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 4) กำหนดเนื้อหา 5) กำหนดเป้าหมาย/ผลผลิต 6) กำหนดการประเมินผล 7) กำหนดตัวชี้วัด

4) นำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมไปทดลองใช้

ผู้รับการประเมินนำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2560 - 2561 ไปดำเนินการ โดยผู้ประเมินได้กำหนดช่องทางเพื่อการสื่อสารงานวิจัย จำนวน 4 ช่องทาง ได้แก่ 1) สื่อสังคมออนไลน์ (ERTC ทุเดย์ / DEQP Research News / DEQP Info – Graphic / ERTC ปักหมุด รักโลก / คลิปวิดีโอ) 2) โทรศัพท์ (สารคดี“วิจัยตรงจุด.....หยุดปัญหา”) 3) สื่อสิ่งพิมพ์ (วารสาร Green Research/แผ่นพับ/สมุดบันทึก / คู่มือ) 4) กิจกรรมสื่อสารงานวิจัย (สัมมนาวิชาการ/ การจัดนิทรรศการ /บริการคณะศึกษาดูงาน)

5) ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ผู้รับการประเมินดำเนินการออกแบบและดำเนินการประเมินผลการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการสื่อสาร/ หลังการสื่อสาร เพื่อนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสื่อสารงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

5. ผู้ร่วมดำเนินการ

1 นางสาวอารีรัตน์ จากสกุล สัตส่วนของผลงาน

15 %

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ

รายละเอียดกิจกรรม	ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	สัดส่วนของผลงาน
1) ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อสาร ความสำคัญของการสื่อสาร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการสื่อสาร แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของบุคคล กระบวนการเลือกรับข่าวสาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคล กระบวนการสื่อสาร ภายใต้กระแสสังคมออนไลน์มุ่งเน้น ศึกษาข้อมูล กระบวนการสื่อสารที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยฯ	5%
2) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์องค์กร	ศึกษาภาพลักษณ์ บทบาท ภารกิจ ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้รู้สภาพปัญหาและศักยภาพ หรือความเป็นไปได้ เพื่อกำหนดโอกาส หรือช่องทางในการสร้างสรรค์กิจกรรม เพื่อให้ทราบถึงสถานะ ศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ของการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบัน	10%
3) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม	1) การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อม เพื่อหาโอกาส หรือช่องทางในการพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม	20%

รายละเอียดกิจกรรม	ส่วนของการงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	สัดส่วนของผลงาน
	<p>2) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (ผู้รับสาร) ศึกษาและทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เข้าใจถึงบุคลิก ทักษะ ความรู้สึก รูปแบบการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ที่มีต่อประเด็นการสื่อสาร และช่องทางการสื่อสาร</p> <p>3) การกำหนดแนวคิด หรือประเด็นหลักเนื้อหาในการสื่อสาร ศึกษาและกำหนดเนื้อหา (Content) ประกอบด้วย ประเด็น/เลือกเนื้อหา/สร้างเนื้อหา /การจัดลำดับของเนื้อหา/การนำเสนอเนื้อหา เพื่อให้ได้เนื้อหาที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับช่องทางการสื่อสาร</p> <p>4) ศึกษารูปแบบช่องทางที่เหมาะสมกับ Content และช่องทางที่ต้องการการสื่อสาร พร้อมตั้งชื่อ และโลโก้ของสื่อให้เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ วิจัยตรงจุด...หยุดปัญหา/ ERTC ทุเดย์ / DEQP Research News / DEQP Info – Graphic</p> <p>5) จัดทำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2560 - 2561</p> <p>ประกอบด้วย</p> <p>1) สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 4 รูปแบบ (ERTC ทุเดย์/ DEQP Research News / DEQP Info – Graphic /คลิปวิดีโอ)</p> <p>2) สื่อโทรทัศน์ จำนวน 1 รูปแบบ (สารคดีเชิงข่าว “วิจัยตรงจุด.....หยุดปัญหา”)</p> <p>3) กิจกรรมสื่อสารงานวิจัย จำนวน 3 กิจกรรม (การสัมมนาวิชาการ/การจัดนิทรรศการ/บริการคณะศึกษาดูงาน)</p> <p>4) สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 3 รูปแบบ (วารสาร Green Research/แผ่นพับ/สมุดบันทึก)</p>	

รายละเอียดกิจกรรม	ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ	สัดส่วนของผลงาน
4)นำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมไปทดลองใช้	นำรูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2560 - 2561 ไปดำเนินการ โดยผู้ประเมินได้กำหนดช่องทางเพื่อการสื่อสารงานวิจัยจำนวน 4 ช่องทาง ได้แก่ 1) สื่อสังคมออนไลน์ 2) โทรศัพท์ 3) สื่อสิ่งพิมพ์ 4) กิจกรรมสื่อสารงานวิจัย	40
5)ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	<p>ดำเนินการออกแบบและดำเนินการประเมินผลการสื่อสารงานวิจัย</p> <p>ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - แง่เน้นจำนวนสื่อดิจิทัลที่ได้มีการส่งไปยังสื่อต่างๆ และได้รับการเผยแพร่ - จัดทำแบบสอบถามออนไลน์สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ <p>ช่องทางจัดกิจกรรมสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - แง่เน้นจำนวนครั้ง/จำนวนคน ที่ได้มีการเข้าร่วมสัมมนาการจัดนิทรรศการ - จัดทำแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมสัมมนาวิชาการ และ Open House - แง่เน้นจำนวนครั้ง/จำนวนคน ที่ได้มีการเข้าเยี่ยมชมนิทรรศการ - แง่เน้นจำนวนครั้ง/จำนวนคน ที่ได้มีการเข้าศึกษาดูงาน - จัดทำแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ - แง่เน้นจำนวนเอกสารที่ได้มีการผลิตและเผยแพร่ออกไปสู่กลุ่มเป้าหมาย - จัดทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้รับเอกสาร 	10%
	รวม	85 %

7. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ / คุณภาพ)

ช่องทางการสื่อสาร	สื่อ	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
ปี 60 สื่อสังคมออนไลน์	สื่อดิจิทัล	ปี 60 1) ERTC ทูเดย์ จำนวน 86 เรื่อง 2) DEQP Research News จำนวน 17 เรื่อง 3) DEQP Info – Graphicจำนวน 7 เรื่อง 300 ภาพ 4) คลิปวิดีโอ จำนวน 4 เรื่อง 25 คลิป	ปี 60 1) จำนวนคนเข้าถึงข้อมูลสื่อสังคม ออนไลน์ ของศวพ. ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ที่ใช้ เผยแพร่สื่อของ ศวพ. ได้แก่ -Fb DEQP มีสมาชิก 58,946 คน -Fb ERTC มีสมาชิก 527 คน -Line DEQP มีสมาชิก 359 คน -LINE ERTC มีสมาชิก 140 คน รวมสมาชิกสื่อสังคมออนไลน์ ของ ศวพ. จำนวน 59,972 คน เข้าถึง สื่อสังคมออนไลน์ของ ศวพ.
โทรทัศน์	สารคดีเชิงข่าว “วิจัยตรงจุด.... หยุดปัญหา”	ปี 60 ผลิตสารคดี จำนวน 20 เรื่อง	เผยแพร่ทางโทรทัศน์ ช่อง 5 และ มีการเผยแพร่ซ้ำอีกครั้งในช่อง Nation TV
กิจกรรมสื่อสาร งานวิจัย	1) สัมมนา วิชาการ 2) จัด นิทรรศการ 3) บริการคณะ ศึกษาดูงาน	ปี 60 1) จัดสัมมนาวิชาการจำนวน 3 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น จำนวน 450 คน 2) การจัดนิทรรศการจำนวน 8 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น จำนวน 2,993 คน 3) บริการคณะศึกษาดูงาน จำนวน 13 คณะ รวมจำนวนคนที่ ได้รับการบริการวิชาการ 407 คน	ปี 60 1) สรุปผลความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสื่อสารงานวิจัย ภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 81.10 2) ผลการประเมินความพึงพอใจ ของคณะศึกษาดูงานภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 89.2
สื่อสิ่งพิมพ์	1) วารสาร Green Research	ปี 60 1) วารสาร Green Research ผลิต จำนวน 3 ฉบับๆ ละ 1,500 เล่ม	ปี 60 สรุปผลความพึงพอใจของผู้รับ วารสาร Green Research ดังนี้

ช่องทางการสื่อสาร	สื่อ	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
	2) สมุดบันทึก สื่อสาร โครงการวิจัย ของศวฟ.	เผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4,500 คน 2) สมุดบันทึก ผลิตจำนวน 2 เรื่อง จำนวนรวม 3,600เล่ม เผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ไปแล้ว จำนวนจำนวน 3,475 คน	ฉ. 35 ประจำเดือนมกราคม 2560 คิดเป็นร้อยละ 75.16 ฉ. 36 ประจำเดือนพฤษภาคม 2560 คิดเป็นร้อยละ 89.44 ฉ. 37 ประจำเดือนกันยายน 2560 คิดเป็นร้อยละ 79.23
ปี 61 สื่อสังคมออนไลน์ พัฒนาเพิ่มเติม ช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ “ERTC ปัก หมุดรักษัโลก” ขึ้น ทาง Fb และ You Yube	สื่อดิจิทัล	ปี 61 1) ERTC ทุเคย์ จำนวน 56 เรื่อง 2) DEQP Info – Graphic จำนวน 18 เรื่อง 255 ภาพ 3) คลิปวิดีโอ จำนวน 18 เรื่อง 21 คลิป	ปี 61 1) พัฒนาช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ เพิ่มเติม จำนวน 4 ช่องทาง ได้แก่ -Fb ปักหมุดรักษัโลก มีสมาชิก 8,255 คน -LINE ปักหมุดรักษัโลก มีสมาชิก 776 คน -Line @ DEQP มีสมาชิก 1,596 คน -You tube ปักหมุดรักษัโลก มีสมาชิก 77 คน รวมสมาชิกสื่อสังคมออนไลน์ ของ ศวฟ. จำนวน 70,676 คน เข้าถึง สื่อสังคมออนไลน์ของ ศวฟ
			2) จำนวนผู้เข้าชมโพสต์ และมี ส่วนร่วมกับ เพจ “ERTC ปักหมุด รักษัโลก” รวม 3,558,896 คน 3) ความพึงพอใจผู้เข้าชมสื่อ เพจ ERTC ปักหมุดรักษัโลก คิดเป็น ร้อยละ 94.98

ช่องทางการสื่อสาร	สื่อ	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ
สื่อโทรทัศน์	สารคดีเชิงข่าว “วิจัยตรงจุด.... หยุดปัญหา”	ปี 61 ผลิตสารคดี จำนวน 1 เรื่อง 4 ตอน	- เผยแพร่ทางโทรทัศน์ ช่อง 7 ในช่วงเวลาที่มีเรตติ้งผู้ชม จำนวนมาก - เผยแพร่ซ้ำอีกครั้งในช่องสื่อ สังคมออนไลน์ของ ศวผ.
กิจกรรมสื่อสาร งานวิจัย	1) จัด Open House 2) การจัด นิทรรศการ 3) บริการคณะ ศึกษาดูงาน	ปี 61 1) จัด Open House จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้าร่วม จำนวน 200 คน 2) การจัดนิทรรศการ รวมจำนวน 11 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมจำนวน 1,635 คน 3) บริการคณะศึกษาดูงาน จำนวน 19 คณะ รวมจำนวน 450 คน	ปี 61 1) สรุปผลความพึงพอใจของ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสื่อสารงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 83.28 2) ผลการประเมินความพึงพอใจ ของ คณะศึกษาดูงาน ใน ปีงบประมาณ 2561 คิดเป็นร้อยละ 90.00
สื่อสิ่งพิมพ์	1) คู่มือปลูกป่า นิเวศ 2) สมุดบันทึก สื่อสารองค์ ความรู้ แบบจำลอง ทำนายมลภาวะ หมอกควัน สำหรับ ภาคเหนือของ ประเทศไทย และการปลูกป่า นิเวศเพื่อกัก เก็บคาร์บอน จากมลภาวะ หมอกควัน	ปี 61 1) คู่มือปลูกป่านิเวศ ผลิตจำนวน 5,000 เล่ม เผยแพร่ให้กับ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1,181 คน 2) แผ่นพับแนะนำ ศวผ. ผลิต 2 ฉบับ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ) รวมจำนวน 5,000 เล่ม เผยแพร่ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2,150 คน 2) สมุดบันทึก ผลิตจำนวน 1 เรื่อง จำนวนรวม 4,500 เล่ม เผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมายไปแล้ว จำนวนจำนวน 3,475 คน	

1. สื่อโทรทัศน์ “วิจัยตรงจุด หยุดปัญหา”

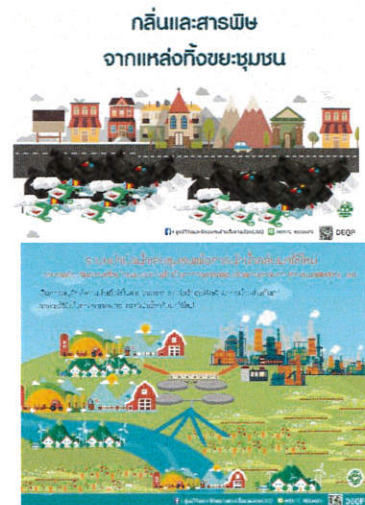
2. สื่อดิจิทัล

1) ERTC ทุเดย์

2) DEQP Info – Graphic

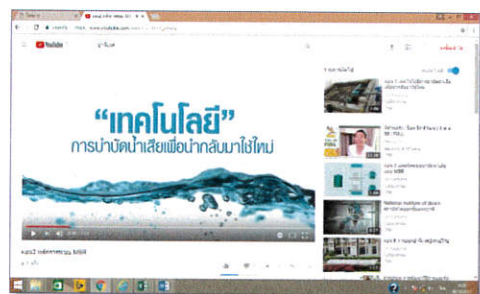
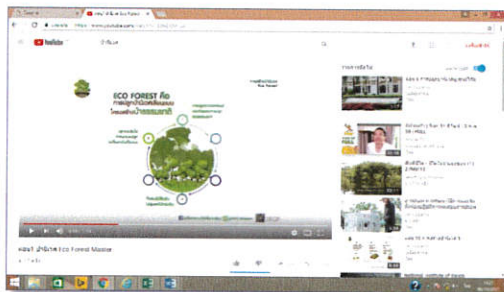
DEQP Info – Graphic ปี 2560

DEQP Info – Graphic ปี 2561

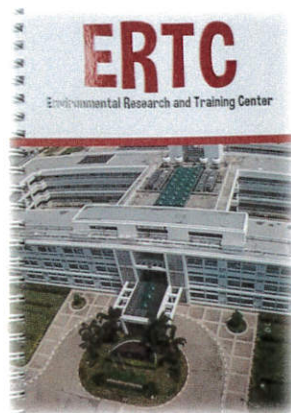
๓) คลิปวิดีโอ
คลิปวิดีโอ ปี 60

คลิปวิดีโอ ปี 61

4) สื่อสิ่งพิมพ์

๕) การจัดกิจกรรมสื่อสารผลงานวิจัย

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1 การพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้ศึกษาบทบาทภาพลักษณ์องค์กร สังเคราะห์งานวิจัย เพื่อให้ได้เนื้อหา (Content) ที่เหมาะสม รวมทั้งพัฒนารูปแบบสื่อและช่องทางที่เหมาะสมกับการสื่อสารองค์ความรู้ และนวัตกรรมจากงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม และสามารถเข้าถึงกับกลุ่มเป้าหมายในวงกว้าง โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นสื่อกระแสหลักในปัจจุบันเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักรู้ และเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไป รวมทั้งให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำองค์ความรู้จากผลงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง / ต่อยอด และ/หรือขยายผลต่อไป

2 การพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่สามารถสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างผู้ให้สาร กับ ผู้รับสาร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ความรู้ และนวัตกรรมจากผลงานวิจัย ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้ ตลอดจนเป็นกลไกที่จะสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการวิจัยร่วมกันในอนาคต

3 การพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากจะสื่อสาร / เผยแพร่องค์ความรู้ และนวัตกรรมจากผลงานวิจัยแล้ว ยังสามารถสื่อสารบทบาท ภาพลักษณ์องค์กรให้เป็นที่รู้จักแก่สาธารณะชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นช่องทางให้หน่วยงาน/ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไปสามารถขอรับบริการข้อมูลวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม หรือ ประสานการดำเนินงาน หรือ ประสานความร่วมมือในด้านการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ในวงกว้าง

9. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

1 การพัฒนารูปแบบการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่ใช้แนวคิดการพัฒนานวัตกรรมสื่อสารมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การสื่อสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการสื่อสารที่เป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือกระบวนการใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือสังคม” ซึ่งต้องมีการศึกษาสังเคราะห์ ผลงานวิจัยทางวิชาการให้เป็นเนื้อหา (Content) ที่เหมาะสมสามารถสื่อสารให้กับกลุ่มเป้าหมายทางสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาเพื่อให้ได้รูปแบบของสื่อ / ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมต่อการสื่อสารเนื้อหา (Content โดยต้องใช้ความรู้ความสามารถที่ต้องสังเคราะห์องค์ความรู้ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี ทางวิชาการที่ได้จากผลการศึกษาวิจัย ให้เป็นเนื้อหา (Content) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน และต้องใช้ความรู้ความสามารถในการพิจารณาถึงรูปแบบของสื่อ / ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์

2 การเติบโตของการบริโภคสื่อดิจิทัลในประเทศไทยจะเป็นทิศทางที่สำคัญในการสื่อสารสาธารณะ ทั้งในการสร้างความตระหนักรู้ และสร้างความเข้าใจของสาธารณะในการจัดการสิ่งแวดล้อม แต่การพัฒนาสื่อดิจิทัลที่สามารถสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Face book / Line / You Tube / Instagram ที่เป็นสื่อกระแสหลักในปัจจุบัน ต้องอาศัยความรู้ และเทคนิค เฉพาะด้าน ที่ต้องอาศัยประสบการณ์การทำงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องมีการพัฒนา เพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

10. ข้อเสนอแนะ

1. ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการพัฒนากระบวนการศึกษาข้อมูลเพื่อการสื่อสารโดยการทำวิจัย ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิชาการที่ใช้ค้นคว้าหาข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ ในการจัดทำแผนการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยดังกล่าว ควรให้ครอบคลุมทั้งสถานการณ์/ สภาพปัญหาของเรื่องที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ และสถานการณ์ / สภาพปัญหาของสถาบัน/ องค์กร และการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินสภาพปัญหา / สถานการณ์ของกระบวนการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ด้วย และควรเน้นการวิจัยปฐมภูมิที่ต้องอาศัยข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

2. ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการประเมินผลแผนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการประเมินผลแผนการสื่อสารจะได้ให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการวางแผน และพัฒนาโครงการอื่น ๆ ที่จะตามมา ดังนั้นการประเมินผลแผนการสื่อสารของศูนย์วิจัยฯ นอกจากจะประเมินผลผลิตของแผนแล้ว ควรที่จะมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่มุ่งเน้นในเรื่องของกระบวนการสื่อสารด้วย ซึ่งการประเมินประสิทธิภาพจะเป็นการประเมินว่าการใช้ทรัพยากรทางการสื่อสารในแผนที่วางไว้มีผลอย่างไร โดยทำการตรวจสอบค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ขององค์กรที่ได้รับ และการประเมินประสิทธิภาพในด้านการสื่อสารทางการประชาสัมพันธ์ สามารถทำได้โดยการประเมินในส่วนของการผลิตสาร การประเมินในส่วนของการส่งสาร และการประเมินในส่วนของการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน ส่วนการประเมินประสิทธิผลนั้น เป็นการประเมินผลกระทบที่ได้จากการดำเนินตามแผนการสื่อสาร โดยวัดความสามารถในการกระตุ้นประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติของกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสื่อสาร นั้น ดังนั้นรูปแบบการประเมินผลแผนการสื่อสาร จะต้องเน้นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสาร และผลกระทบของแผนการสื่อสาร เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร และข้อมูลที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแผนการสื่อสารในปีต่อ ๆ ไปด้วย

3. ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายหรือชมรม เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดความร่วมมือตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และเครือข่ายหรือชมรมดังกล่าวจะเป็นกลไกที่จะใช้ในการสื่อสารผลงานวิชาการของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

4. ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดให้มีกิจกรรมสื่อสารในเชิงรุกบ้าง เช่น การจัดสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัยของศูนย์วิจัยฯ ในส่วนภูมิภาคบ้าง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายในส่วนภูมิภาคได้เข้าถึงองค์ความรู้และผลงานวิจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของศูนย์วิจัยฯ อย่างทั่วถึง หรือจัดตั้งหน่วยการให้บริการวิชาการเคลื่อนที่ ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาทางวิชาการแล้วยังจะทำหน้าที่สื่อสารและให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายในทุกกลุ่มและทุกระดับ เพื่อที่จะเป็นการกระจายงานด้านการสื่อสารและให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมออกสู่สังคมได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

5. การสื่อสารสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีการบูรณาการการดำเนินงานสื่อสารในระหว่างหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หน่วยงานแต่ละหน่วยงานไม่ควรที่จะต้องดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมการสื่อสารงานของตนเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่ พัฒนาเนื้อหา (Content) พัฒนารูปแบบสื่อ พัฒนาช่องทางการสื่อสาร การเข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารสาธารณะ แต่ควรมีการแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานสื่อสารร่วมกัน อาทิเช่น ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ควรรับผิดชอบพัฒนาเนื้อหา (Content) ที่จะสื่อสาร โดยที่มีหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม รับผิดชอบพัฒนารูปแบบของสื่อ / ช่องทางในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้ง พัฒนากิจกรรมที่สามารถสื่อสารให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสื่อดิจิทัล เพื่อศึกษาข้อมูลความเคลื่อนไหวที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นต้น

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....
(นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์)
ผู้เสนอผลงาน
18 / ตุลาคม/2561

ขอรับรองว่าสัดส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้องกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....
(นางสาวอารีรัตน์ จากสกุล)
ผู้ร่วมดำเนินการ
20 / ตุลาคม/2561

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางอนงค์ ชานะมูล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

...../ ตุลาคม/ 2561

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 150

สำนัก/กอง ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

เรื่อง การพัฒนาการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กระแสสังคมออนไลน์

หลักการและเหตุผล

การสื่อสารสาธารณะ ในยุคที่สื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เทคโนโลยีมีผลต่อการเปิดรับข่าวสารของประชาชน สื่อมวลชนกระแสหลัก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ที่เคยได้รับการยอมรับว่า มีบทบาทต่อการสื่อสารสาธารณะ มิได้เป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่ข่าวสารสู่ประชาชนอีกต่อไป การเกิดขึ้นของสื่อดิจิทัล โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์อย่าง Face book / Line / You Tube / Instagram ก้าวเข้ามามีบทบาทในการสื่อสารต่อผู้คนในสังคมปัจจุบัน ประชาชนในสังคมรับข้อมูลข่าวสารผ่าน Platform หรือช่องทางการสื่อสารที่ผู้รับสารเป็นผู้เลือกช่องทาง (Channel) เนื้อหา (Content) และเวลา (Time) ของตนเอง สำหรับประเทศไทย ข้อมูลจำนวนผู้ใช้สื่อสังคม Social Media ตลอดปี 2016 ถึง เดือนพฤษภาคม 2017 พบว่าประชากรไทยใช้ Face book จำนวน 47 ล้านคน Instagram จำนวน 11 ล้านคน LINE 41 ล้านคน จะเห็นได้ว่าการเติบโตของการบริโภคสื่อดิจิทัลในประเทศไทยจะเป็นทิศทางที่สำคัญในการสื่อสารสาธารณะทั้งในการสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจของสาธารณะในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศในอนาคต

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่หลักในการศึกษาวิจัย และ พัฒนา นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับการป้องกัน และควบคุมมลพิษ การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านน้ำ และขยะ ด้านอากาศ เสียง และ ความสั่นสะเทือน ด้านสารอันตราย ด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ด้านสารไดออกซิน และสารตกค้างยาวนาน องค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี จากผลการศึกษาวิจัย นอกจากจะสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ นักวิจัย นักวิชาการ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน แล้ว ควรที่จะสื่อสารองค์ความรู้งานวิจัย ออกสู่สาธารณะ โดยเฉพาะทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสนับสนุนภารกิจหลักของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในการสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศ

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

ต้องมีความเข้าใจศักยภาพของสื่อสังคมออนไลน์

สังคมไทยและสังคมโลกอยู่ในยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสาร (information technology and communication) สำหรับประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้โดยการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและสื่อใหม่ที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การให้บริการสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์มีศักยภาพทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้สามารถกำหนดวาระข่าวสารและตีกรอบประเด็น และสามารถติดตามและเฝ้าสังเกต “ความคิดเห็นของสาธารณชน” รวมทั้งการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ มีลูกเล่น ส่งข่าวสารรวดเร็ว กว้างไกลและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ในด้านลบ สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่หวังดีต่อองค์กร ใช้วิธีการสร้างข่าวผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในลักษณะที่เป็นการโจมตีภาพลักษณ์ ชื่อเสียงและการปฏิบัติงานขององค์กร นักสื่อสารต้องสร้างความตระหนักในเรื่องการตรวจตราข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ตลอดเวลา เพื่อเตรียมความพร้อมในการแก้ไขความเข้าใจผิดและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สาธารณชนได้ในทันที

ข้อเสนอการพัฒนาการสื่อสารงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมภายใต้กระแสมหาสมุทรออนไลน์มีดังนี้

หัวข้อ	รายละเอียดการดำเนินงาน
1. แนวคิดหลักในการสื่อสารภายใต้กระแสมหาสมุทรออนไลน์	<p>1. กำหนดเป็นนโยบายของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นองค์กรสนับสนุนองค์ความรู้ ข้อมูล เพื่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมต่อสังคม</p> <p>2 สร้างเครือข่ายและพันธมิตรในการดำเนินการสื่อสารทางสังคมออนไลน์ ทั้งกับหน่วยงานภายใน และภายนอกกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>3 เนื้อหา (Content) เริ่มแรกนำเสนอประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ ขยะ น้ำเสีย สารอันตราย สารไดออกซิน มลพิษทางอากาศ เสียง Climate change เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และกระตุ้นเตือนให้ประชาชน ใส่ใจดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นเป้าหมายหลักของการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายระยะเริ่มแรกได้เข้าใจสาเหตุ และผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ระยะต่อมานำเสนอองค์ความรู้/ข้อมูลจากผลงานวิจัย เพื่อเป็นทางเลือกในการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และการสร้างความเข้าใจว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่</p>

หัวข้อ	รายละเอียดการดำเนินงาน
	สำคัญได้อย่างไร รวมถึง การสื่อสารเกี่ยวกับข้อบกพร่องประเด็นสำคัญๆ ที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มเป้าหมาย	<p>ในระยะแรกที่ควรพิจารณา คือ กลุ่มคนในเมือง ที่มีการรับรู้เรื่องผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสูง และจะเป็นกลุ่มคนที่ช่วยในการสื่อสารกระตุ้นและสร้างกระแสให้เกิดการมีส่วนร่วมในประเด็นได้รวดเร็ว เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เข้าถึงเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล มีการเปิดรับสื่อทุกช่องทาง ติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านโซเชียลมีเดีย ในขณะที่ประชาชนทั่วไปทั่วประเทศจะเป็นกลุ่มที่ต้องเน้นการสร้างความรู้ การให้ความรู้และขอความร่วมมือในกิจกรรมโครงการที่ภาครัฐดำเนินการซึ่งอาศัยเวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม</p> <p>พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของกลุ่มเป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ถึงประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ รวมถึงผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม 2. เพื่อสร้างทัศนคติในเรื่องของการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการปรับพฤติกรรมได้ง่ายขึ้น 3) เพื่อสร้างความรู้ และกระตุ้นเตือนให้ประชาชน ใส่ใจดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
3. การออกแบบสาร (Message)	<ol style="list-style-type: none"> 1 ตัวสาร (Message) ต้องสามารถกำหนดแนวทางสร้างความเห็นพ้อง เพื่อชี้ให้เห็นว่าเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกคน 2 สังเคราะห์เนื้อหา (Content) จากผลงานวิจัยด้านต่าง ๆ ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ให้ง่ายต่อความเข้าใจ และเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของประชาชน 3 พิจารณาถึงวิธีการใช้ข้อความหรือสโลแกนที่สามารถสร้างการรับรู้ประเด็นสำคัญที่ต้องการสื่อสาร ซึ่งต้องใช้ภาษาและการออกแบบ โลโก้ที่สร้างจุดสนใจ สร้างความตระหนักรู้ในเชิงสร้างสรรค์ 4 การกำหนดประเด็น (Issues) การสื่อสารปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านให้ชัดเจน

หัวข้อ	รายละเอียดการดำเนินงาน
4. ช่องทางการสื่อสารภายใต้กระแสสังคมออนไลน์	<p>1.การออกแบบช่องทางในการสื่อสาร โดยควรวางแผนใช้ช่องทางออนไลน์แพลตฟอร์ม ทุกรูปแบบ เพิ่มเติมจาก สื่อสังคมออนไลน์ที่ศูนย์วิจัยได้มีการดำเนินการในปี 60 – 61 ได้แก่</p> <p>1.1 Blog สร้างชุมชนเสมือน (Virtual community) ของกลุ่มคนและเครือข่ายที่ให้ความสำคัญกับ “environment issues ” ทำให้เกิดการสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ตามหลักการของ Content marketing, online engagement, และ การสร้าง viral messages โดยอาศัยผู้มีอิทธิพลในโลกออนไลน์ (Celebrity/ influencer) ให้เป็นส่วนหนึ่งของการสนทนาในทุก platforms ของ Social media</p> <p>1.2 การใช้คนรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดและสนใจ Green society การใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) เพื่อที่จะเผยแพร่และสร้างกระแสการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี ทั้งในรูปแบบของ Facebook live คลิปวิดีโอและการติดเครื่องหมายแฮชแทค (#)</p>
5. การติดตาม - ผลลัพธ์	ต้องมีการประเมินผลการสื่อสารงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งระหว่าง การดำเนินโครงการ/ กิจกรรม เพื่อประเมินความสำเร็จและผลตอบกลับจากกลุ่มเป้าหมายทางการสื่อสาร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม มีการสื่อสารองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี จากผลงานวิจัย ออกสู่สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้การสร้างความรู้ความตระหนักรู้ ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังเป็นการรวมพลังคนรุ่นใหม่ที่เป็นกลุ่มที่เข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีการนำผลงานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนภารกิจของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในการสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจของประชาชนในประเด็นสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศมากขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1 จำนวนองค์ความรู้งานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่มีการสื่อสารทางสังคมออนไลน์
- 2 จำนวนผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงสื่องานวิจัยของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม

ลงชื่อ.....

(นางจินดารัตน์ เรืองโชติวิทย์)

ผู้เสนอแนวคิด

๔๕ / ตุลาคม/ 2561